

तालुका तक्रार निवारण समिती
बरखास्त करण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन परिपत्रक क्र. ब्रनिस-१८२५/प्र.क्र.७०/विचौ-२ (११-अ)
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दि. १९ नोव्हेंबर, २०२५

- वाचा:- १) शासन परिपत्रक, राजनैतिक व सेवा विभाग, क्र:सीडीआर-२०५७, दि.०३.०७.१९५७
२) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र: सीडीआर-२०७६/६५२३/२०१-B/XI, दि.०४.०४.१९७७
३) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र: सीडीआर-२०८२/३१८८/६६/११, दि.१४.०२.१९८६
४) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र:कार्यशा-२०२५/प्र.क्र.०६/म-८, दि.०९.०४.२०२५
५) विभागीय आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत समितीने
केलेल्या शिफारशी दि.०९.०७.२०२५

परिपत्रक

स्थानिक पातळीवर तक्रारींचे निवारण, नागरीक, शेतकरी, कामगार इ. कडून तालुका स्तरावर येणाऱ्या तक्रारींचे त्वरीत निराकरण करण्याच्या अनुषंगाने संदर्भ क्र.१ ते ३ येथील शासन आदेशांतील तरतुदीनुसार तालुका तक्रार निवारण समितीचे कामकाज करण्यात येत होते.

२. सद्यस्थितीत जनतेच्या तक्रारींचे निवारण करण्यासाठी तंत्रज्ञानाचे सहाय्य घेण्यात येत असून, प्रशासनात गतिमानता व प्रारदर्शकता आणण्याच्या दृष्टीने आपले सरकार पोर्टल, पी जी पोर्टल विकसित करण्यात आले आहे. तसेच स्थानिक पातळीवरील वैयक्तिक तक्रारींची दखल घेण्यासाठी लोकशाही दिनाचे आयोजन करण्यात येते.

३. संदर्भ क्र.४ येथील निर्णयान्वये “महसूल प्रशासनाच्या अध्यक्षतेखाली गठीत विविध समित्यांचा आढावा घेऊन सुसुत्रीकरण करणे” या विषयाच्या अनुषंगाने विभागीय आयुक्त, छत्रपती संभाजीनगर विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली होती. या समितीने संदर्भ क्र.५ नुसार आपल्या शिफारशी सादर केल्या आहेत.

४. जनतेच्या तक्रारीवर त्वरीत कार्यवाहीच्या अनुषंगाने वरीलप्रमाणे उपाय योजण्यात आलेले असल्याने तालुका तक्रार निवारण समितीची उपयुक्तता संपली असल्याची शिफारस संदर्भ क्र.४ येथील समितीने केली आहे. समितीने केलेली शिफारस स्विकारण्यात येत असून, तालुका तक्रार निवारण समिती बरखास्त करण्यात येत आहे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेताक २०२५११११०८१६९२०७ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने सांकाकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुचिता महाडिक)
सह सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग

प्रति,

- १) मा.राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव,
- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव/सचिव
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव,
- ४) मा.उपमुख्यमंत्री (न.वि.पि.) यांचे सचिव,
- ५) मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव,
- ६) सर्व मंत्री व राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ७) सर्व विधानमंडळ सदस्य
- ८) शासनाचे सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव
- ९) महासंचालक, लाचलुचपत प्रतिबंधक विभाग
- १०) प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ शाखा), मुंबई
- ११) व्यवस्थापक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई
- १२) प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
- १३) नियंत्रण, महाराष्ट्र मंत्रालय सचिवालय, मुंबई
- १४) सचिव, महाराष्ट्र विधानपरिषद सचिवालय,
- १५) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा, मुंबई
- १६) सर्व विभागीय आयुक्त
- १७) सर्व जिल्हाधिकारी
- १८) सर्व जिल्हा परिषदाचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी
- १९) सर्व पोलीस अधीक्षक
- २०) सर्व मंत्रालयीन विभाग
- २१) मंत्रालयीन विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग/कार्यालय प्रमुख
- २२) निवडनस्ती.